

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Statusrapport om forskningsprogrammet Galileo i begyndelsen af 2004«

KOM(2004) 112 endelig

(2004/C 302/08)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 5. maj 2004 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informati-onssamfundet, som udpegede Stéphane Buffetaut til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. juni 2004.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 410. plenarforsamling den 30. juni-1. juli 2004, mødet den 30. juni 2004, følgende udtalelse med 161 stemmer for og 3 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1 Galileo-programmet har stor betydning for Den Euro-pæiske Union, dens uafhængighed, teknologiske og videnskabe-lige kapacitet, økonomi, og især dens rumsektor og telekom-munikationssektor. Udviklingen af rumsektoren har i de seneste år primært været baseret på de kommercielle aktiviteter, der er knyttet til satellitbaseret telekommunikation. Vanskelighederne i telekommunikationsindustrien har haft alvorlige konsekvenser for rumsektoren, som set i forhold til sine vigtigste konkur-renter kun er blevet støttet i begrænset omfang på det institu-tionelle og politiske plan.

1.2 Galileo-programmet, der blev forsinket på grund af diskussionerne mellem medlemslandene af Den Europæiske Rumfartsorganisation (ESA) om fordelingen af »rimelig modydelse« ved programmet og et ydre pres på EU, er omsider gået ind i en egentlig opstartsfase, efter at ESA's ministerråd den 26. maj 2003 indgik en aftale om medlemmernes respek-tive økonomiske bidrag.

1.3 Galileo-programmet er til forskel fra GPS kendetegnet ved at være et civilt program. Dette store infrastrukturprojekt har afgørende strategisk betydning for EU og EU's uafhængighed, som allerede understreget af EØSU, Europa-Parlamentet og Rådet. Programmet er i fuldstændig overens-stemmelse med Lissabon-strategien. Det bør på det kraftigste understreges, at et program af denne størrelse er en vigtig forudsætning for, at der kan gøres fremskridt i det europæiske samarbejde.

1.4 Galileo-systemet omfatter fem tjenester:

- den åbne tjeneste (kan sammenlignes med GPS' grund-læggende tjeneste)
- tjenesten til beskyttelse af menneskeliv, som hovedsagelig er rettet mod luft-, jernbane- og søtransportsektoren
- den kommercielle tjeneste, der er mere specifik end den åbne tjeneste, og som tager sigte på erhvervmæssig anvendelse

— eftersøgnings- og redningstjenesten

— den statsregulerede tjeneste, der er forbeholdt offentlige myndigheder, herunder politi, told- og civilbeskyttelsesmyndigheder. Til disse aktiviteter anvendes krypterede højpræci-sionssignaler, som også vil kunne anvendes til militære formål. Der vil blive truffet de nødvendige foranstaltninger for at undgå enhver form for misbrug.

1.5 Eftersom Galileo er et civilt system, vil det hovedsagelig finde anvendelse i dagligdagen, navnlig på transportområdet. Galileo-programmet skal derfor kunne sikre tjenestens konti-nuitet og sikkerhed. I tilfælde af svigt bærer Galileo til forskel fra GPS det civile ansvar.

1.6 Endelig giver Galileo-programmet noget større præcision end GPS og er frem for alt verdensdækkende. Galileo kan desuden kontrollere et signals integritet i realtid, hvilket er vigtigt i forbindelse med visse anvendelser, især inden for luft-fart.

1.7 Denne meddelelse har først og fremmest til formål at gøre status over Galileo-programmet, skitsere fremtidsudsig-terne og undersøge den usikkerhed, som fortsat hersker omkring dette projekt, der over tre faser skal tiltrække 3,2 mia. EUR:

- en udviklings- og valideringsfase fra 2002-2005
- en etablerings- og ibrugtagningsfase fra 2006-2007
- fasen for kommerciel drift, som begynder i 2008.

2. Meddelelsens struktur og indhold

Meddelelsen er koncentreret om følgende tre temaer:

- status over udviklingsfasen
- styrkelse af det internationale samarbejde
- overgangen til etableringsfasen og driftsfasen.

2.1 Udviklingsfasen

2.1.1 Fællesforetagendet

Den aftale, der blev indgået i maj 2003 i ESA-rådet, har gjort det muligt at løse op for situationen, og fællesforetagendet Galileo har nu været fuldt operationelt siden sommeren 2003. Der er udnævnt en direktør, organisationsstrukturen er blevet godkendt og budgettet for 2003/2004 vedtaget. EGNOS (den europæiske geostationære navigationstjeneste) vil blive placeret under fællesforetagendets kontrol. Tilbage er spørgsmålet om fællesforetagendets skattemæssige og sociale status, der drøftes med den belgiske regering, og som involverer et betydeligt beløb (5 mio. EUR pr. år). Det drejer sig om at sikre de 32 personer, som er beskæftiget i fællesforetagendet, de samme ordninger som medlemmerne af ESA eller Kommissionen. De belgiske myndigheder er ikke imod dette, men ønsker, at de ansatte i fællesforetagendet skal være dækket af en social sikringsordning. Problemet er derfor snarere af administrativ end indholdsmæssig art.

2.1.2 Tekniske undersøgelser og forskningsarbejde

De vedrører:

- de sidste opgaver i definitionsfasen
- basisinfrastrukturen
- EGNOS, som snart vil være operationelt
- den europæiske plan for radionavigation.

2.1.3 Verdensradiokonferencen i juni 2003

2.1.3.1 Denne konference var særdeles vigtig for Det Europæiske Fællesskab, som havde to mål:

- at få en bekræftelse af det frekvensspektrum, der blev tildelt i 2000
- at sørge for, at fordelingen inden for dette frekvensspektrum ikke er ugunstig for det europæiske system, og at adgangen til dette spektrum er retfærdig og hviler på princippet om interoperabilitet.

2.1.3.2 Diskussionerne var præget af det amerikanske GPS-systems historiske monopol, men Det Europæiske Fællesskab opnåede i sidste ende de resultater, som det havde håbet på, både med hensyn til betingelserne for anvendelsen af frekvensspektret og ønsket om en upartisk multilateral samordning.

2.1.4 Integrationen af de nye medlemsstater og af kandidatlandene

I denne sammenhæng er der blevet udviklet en række initiativer på industrielt plan, for at disse lande sådan som ønsket af Kommissionen kan deltage fuldt ud i Galileo-programmet.

2.2 Styrkelse af det internationale samarbejde

2.2.1 Som understreget af Rådet ved flere lejligheder, er internationalt samarbejde en væsentlig forudsætning for, at

Galileo-programmet kan udnyttes optimalt. Flere og flere tredjelande anmoder desuden om at blive tilsluttet systemet. Kommissionen har i den forbindelse valgt at anvende både en bilateral og en regional tilgang.

2.2.2 Der blev indgået en første aftale med Kina den 30. oktober 2003, og der er indledt forhandlinger med Indien og Israel. Lignende tiltag er undervejs med Sydkorea, Brasilien, Japan, Canada, Australien, Mexico og Chile.

2.2.3 Hvad angår det regionale samarbejde, er der indledt en dialog med Middelhavsområdet, Latinamerika og Afrika.

2.2.4 Endelig er der indledt forhandlinger med stater, som allerede råder over satellitbaserede navigationssystemer, dvs. Rusland og USA. Disse forhandlinger har afgørende betydning, eftersom de har til formål at sikre, at disse landes systemer er teknisk kompatible og interoperable med Galileo-systemet. Det skal bemærkes, at USA i begyndelsen satte spørgsmålstejn ved selve Galileo-programmets berettigelse. Den samrådsmekanisme, som i øjeblikket drøftes, bør under alle omstændigheder hvile på en symmetri mellem parternes rettigheder og forpligtelser, navnlig hvad angår udøvelsen af en eventuel veto.

2.3 Overgangen til etablerings- og driftsfasen

Dette er det afgørende spørgsmål. Etableringsfasen begynder i 2006, driftsfasen i 2008.

2.3.1 Indgåelse af koncessionsaftale om systemet

2.3.1.1 Proceduren for indgåelse af koncessionsaftale forvaltes af fællesforetagendet. Proceduren blev iværksat i oktober 2003. Der blev registreret fire ansøgere, som opfyldte de formelle kriterier. Tilbuddene stammede fra konsortier bestående af ledende partnere, som blev bistået af en konstellation af associerede virksomheder. Alle ansøgerne mente, at det europæiske system ville kunne indbringe betydelige kommercielle indtægter, og mente således at kunne finansiere en væsentlig del af deres bidrag med egne midler.

2.3.1.2 Dette aspekt har særlig betydning, eftersom Fællesskabets budget ifølge Rådet højest bør dække 1/3 af finansieringen af etableringsfasen. Med henblik på anden fase af den konkurrencebaserede forhandling blev der til sidst udvalgt tre konsortier (Alcatel/Alenia/Vinci, EADS/Thalès/Inmarsat, Eutelsat).

2.3.1.3 Der er indkredset seks former for ressourcer:

- salg af Galileos tjenester
- licenser og intellektuelle ophavsrettigheder
- EU-støtte
- lån fra Den Europæiske Investeringsbank
- bidrag fra visse tredjelande
- en eventuel afgift på signalmodtagere.

2.3.2 Forvaltning af systemet

2.3.2.1 Kommissionen har forelagt Rådet og Europa-Parlamentet et forslag til forordning om forvaltningsstrukturerne for det europæiske program for satellitbaseret radionavigation. Det var blevet foreslået at oprette dels en tilsynsmyndighed, dels et sikkerhedscenter direkte under Generalsekretæren/Den Høje Repræsentant for Den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik. Det blev i sidste ende besluttet at oprette en tilsynsmyndighed med ansvar for sikkerhedsspørgsmål. Der oprettes ikke et sikkerhedscenter. I tilfælde af krise træffer Rådet selv de nødvendige beslutninger i realtid.

2.3.2.2 Et andet vigtigt spørgsmål i forbindelse med forvaltningen af systemet vedrører eventuelle trusler mod privatlivet. Der gøres opmærksom på, at selve Galileo-systemet ikke udgør en trussel mod privatlivet, eftersom det ikke modtager oplysninger om sine brugere (der findes intet uplink). De oplysninger, som modtages af brugeren, kan dog videresendes via et andet system som f.eks. mobiltelefoner, hvilket giver mulighed for at lokalisere brugeren. Ansvar for at regulere sådanne anvendelser af de oplysninger, som gives via Galileo, påhviler på ingen måde de europæiske programforvaltningsstrukturer, men derimod de nationale myndigheder. Sidstnævnte bør gøres opmærksom på de foranstaltninger, som de bør træffe for at forvalte anvendelsen af Galileo og fremover GPS.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU bifalder den målrettede tilgang, som Kommissionen har anlagt i meddelelsen, i betragtning af, at der er tale om et særdeles vigtigt og samtidig meget vanskeligt projekt. I den forbindelse findes der en række spørgsmål, som kræver fortsat opmærksomhed, hvis der skal kunne opnås resultater:

- integration af sikkerhedskravene i udviklingen og forvaltningen af systemet
- afslutning på forhandlingerne med De Forenede Stater, hvilket skal munde ud i en aftale, der er baseret på symmetriske forpligtelser og et mål om interoperabilitet
- indsats for at tiltrække tilstrækkelig med privat kapital og opnå garanti for langfristede lån fra Den Europæiske Investeringsbank
- fastholdelse af omkostningerne til gennemførelsen af programmet inden for rammerne af det anslåede budget.

3.2 For at dette store projekt kan blive en succes, skal der være vilje til at støtte projektet på det politiske og finansielle plan, sådan som Rådet tydeligt har givet udtryk for og holder fast ved. Rådet har via sit engagement i Galileo givet udtryk for sine ambitioner for Den Europæiske Union og dens rumpolitik.

4. Konklusion

4.1 Kommissionen synes i konklusionen at nære en vis bekymring eller usikkerhed med hensyn til finansieringsspørgsmålet. Dette spørgsmål er grundlæggende. Hvis der sættes spørgsmålstegn ved finansieringen, sættes der samtidig spørgsmålstegn ved hele programmet. EØSU kan kun bekræfte den væsentlige strategiske betydning, som Galileo-projektet har for Den Europæiske Union og rumsektorens fremtid samt fremskridtene i det europæiske samarbejde. Det har udvalget tydeligt og udførligt påvist i sine udtalelser om Kommissionens grøn bog og hvid bog om den europæiske rumpolitik⁽¹⁾. EØSU er ligesom Kommissionen tilfreds med de meget konkrete fremskridt, der er gjort med hensyn til Galileo-programmets gennemførelse, og håber ikke, at vanskeligheder i sidste øjeblik lægger en dæmper på den optimisme, som dette har givet anledning til.

Bruxelles, den 30. juni 2004

Roger BRIESCH

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens hvid bog »Rummet: en ny europæisk grænse for en større Union — En handlingsplan for gennemførelsen af den europæiske rumpolitik«, KOM(2003) 673 endelig.
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens grøn bog »Europæisk rumpolitik«, KOM(2003) 17 endelig, EFT C 220 af 16.9.2003.